

GUVERNUL ARE OBLIGAȚIA SĂ ASIGURE ÎN CEL MAI SCURT TIMP REGLEMENTAREA APORTULUI ȘI CONSUMULUI DE ȚIGARETE ELECTRONICE

Acest material apare în cadrul proiectului "Monitorul Sănătății pentru o bună guvernare în RM" implementat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova/Departamentul Sănătate Publică. Informațiile prezentate nu sunt împărtășite neapărat de Fundația Soros-Moldova.

GUVERNUL ARE OBLIGAȚIA SĂ ASIGURE ÎN CEL MAI SCURT TIMP REGLEMENTAREA APORTULUI ȘI CONSUMULUI DE ȚIGARETE ELECTRONICE

Chișinău 2021

Apariția țigaretelor electronice a impus adevărate provocări pentru guvernele mai multor state și apărătorii drepturilor omului care încearcă să protejeze tinerii de efectele tutunului și să reducă progresiv consumul acestuia. Faptul că tinerii au început să le utilizeze este un motiv serios de îngrijorare, deoarece utilizarea nicotinei sub orice formă este nocivă, induce dependență și poate influența negativ dezvoltarea creierului la adolescenți. Tinerii care folosesc țigarete electronice se expun invariabil la efectele substanțelor chimice nocive și cancerigene ce se conțin în emanațiile acestora.

Se consideră cum că țigaretel electronice pot oferi anumite beneficii pentru sănătatea publică dar numai în condiția ca toți fumătorii să consume numai țigări electronice. Dar tot acestea pot genera noi consumatori de nicotină și tutun în rândul tinerilor. Există unele dovezi care afirmă că țigaretel electronice ajută oamenii să renunțe la fumat.¹ Pe de altă parte, se atestă că tinerii care folosesc țigarete electronice au mai multe șanse să devină fumători.¹ În Statele Unite experții au atestat că majoritatea persoanelor care folosesc țigarete electronice fumează de asemenea și țigarete obișnuite.¹ Din cele afișate rezultă un fapt cert – inventarea E-țigărilor poate stopa sau anula progresele atinse prin eforturile ce se depun de câteva decenii întru controlul tutunului și reducerea dependenței de nicotină.

Un motiv de alertă este și faptul că producătorii și marketingul apelează la o serie de strategii eficiente cum ar fi suplimentarea țigaretelor cu aromatizante atractive pentru tinerii consumatori. De aceea statele lumii întregi trebuie să ia o atitudine promptă și fermă față de circuitul țigărilor electronice, intervenind cu reglementări restrictive privind desfacerea acestora pe piață.

În SUA consumul de țigarete electronice printre tineri a devenit, după spusele chirurgului principal al țării și afirmațiile Direcției pentru supravegherea sanitară a calității produselor de consum alimentar și farmaceutic, o adevărată *epidemie*, cauzată în principal de comercializarea dispozitivelor Juul și de omologii acestora. Dat fiind faptul că toate companiile transnaționale de tutun lansează propria producție de țigarete electronice sau achiziționează mărcile deja existente, iar brandurile de țigarete electronice își deschid magazine în noi și noi state, există pericolul ca epidemia consumului de țigarete electronice să se extindă și printre tinerii din alte țări ale lumii.

Potrivit Studiului Global al Adolescenților despre Fumat (GYTS, 2019, Republica Moldova) – 16,3% dintre adolescenții cu vârste cuprinse între 13 și 15 ani sunt fumători activi, iar aproximativ 10% dintre aceștia folosesc alte tipuri de produse din tutun decât țigările obișnuite. Astfel 12,7% dintre elevi, 16,8% dintre băieți și 8,4% dintre fete foloseau țigarete electronice și 3,9% dintre elevi, 4,9% dintre băieți și 2,7% dintre fete utilizau produse cu tutun încălzit la momentul desfășurării studiului.

Pe lângă tacticurile de marketing și metodele cunoscute de atracție a tinerilor folosite de companiile producătoare, tinerii sunt fascinați de țigarete cu arome de fructe, mintă și bomboane ce pot fi cumpărate liber în magazine și pe care companiile producătoare le promovează prin rețelele de socializare utilizând imagini cu celebrității care le prezintă într-un mod atractiv pentru copii.

Politicienii și autoritățile de reglementare din întreaga lume trebuie să ia în serios problema țigaretel electronice din cauza impactului lor potențial asupra tinerilor și a pericolelor pentru obiectivele naționale de sănătate existente.

Obiectivele activităților de reglementare eficientă a țigărilor electronice prevăd:

- Prevenirea consumului de țigarete electronice de către nefumători, în special de către persoanele tinere;
- Minimizarea riscurilor potențiale pentru sănătatea consumatorilor de țigarete electronice și cea a persoanelor nefumătoare;
- Contramăsuri împotriva tentativelor de a submina progresele în reducerea consumului de tutun și a dependenței nicotinică;
- Protejarea politicilor de ocrotire a sănătății de interesele comerciale ale industriei tutunului și ale producătorilor de țigarete electronice;
- Asistență de susținere a fumătorilor în tentativa lor de a abandona fumatul și utilizarea de orice alte dispozitive de inhalatii nocive sănătății.

REGLEMENTAREA INTERNAȚIONALĂ A ȚIGARETELOR ELECTRONICE

Guvernele pot adopta trei modalități de reglementare a țigaretelor electronice:

- Totala interdicție a țigaretelor electronice;
- Reglarea circuitului de E-țigarete asemenea produselor farmaceutice sau medicale;
- Reglementarea circuitului de țigarete electronice ca și produse tabagice.

Nu există tendințe globale clar conturate în abordările privind reglementarea țigaretelor electronice. Unele țări sau teritorii au interzis recent țigaretetele electronice (de exemplu India), în timp ce altele iau în calcul introducerea unei astfel de interdicții (de exemplu Hong Kong și Mauritius). Există state în care inițial au fost interzise țigaretetele electronice, dar ulterior s-a decis a permite vânzarea de țigaretete electronice pe piața lor internă (de exemplu, Canada, Bahrain, Kuweit și Emiratele Arabe Unite). Există și state care au elaborat reglementări legislative pentru difuzarea țigaretelor electronice ca și produs de tutun (de exemplu, Africa de Sud). În Republica Moldova țigaretetele electronice sunt reglementate prin art.23 din Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului. Recent aceste reglementări au fost modificate, în miez de noapte la 16 decembrie curent, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – art.6, 71, 10; Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică – art.91, 11; ș.a.). Astfel, au fost operate modificări la art.23 alin.(1), prin care s-a majorat de la 20 mg până la 72 mg cantitatea de nicotină care să se conțină în 1 ml de lichid din țigaretetele electronice și din flacoanele de reumplere, ceea ce va avea consecințe devastatoare asupra sănătății publice. De asemenea, au fost operate modificări la art.25 alin.(5) din Legea nr.278/2007, care au exclus dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare a țigaretelor electronice din reglementările care urmăreau prevenirea accesului minorilor la produsele din tutun. Astfel Guvernul Republicii Moldova trebuie să intervină pentru abrogarea imediată a acestor modificări aduse Legii nr.278/2007 privind controlul tutunului.

- Orice vânzare de țigarete electronice este interzisă în cel puțin 24 de țări sau teritorii.²
- Cel puțin 7 țări permit vânzarea de țigarete electronice numai ca medicamente autorizate.³ Aceasta înseamnă de fapt interdicția vânzării, deoarece în prezent nu există țigarete electronice certificate ca și medicamente pentru renunțarea la fumat.
- Țigarele electronice sunt reglementate ca produse din tutun în cel puțin 47 de țări.⁴ Există diferențe semnificative între aceste țări în ceea ce privește restricțiile privind consumul în spații publice și publicitatea, avertismentele de sănătate, reglementarea compoziției și impozitarea.
- Aproape jumătate dintre țări raportează cum că țigarele electronice nu sunt în nici un fel reglementate pe teritoriul lor.⁵

POZIȚIA ORGANISMELOR INTERNAȚIONALE

Un studiu amplu raportat în 2019 de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) privind Epidemia Globală de Tutun a constatat că „**țigarele electronice** sunt un grup eterogen de produse cu parametri variați, cum ar fi conținutul de nicotină, aromele și emisiile care nu sunt inofensive, de aceea sunt supuse reglementărilor și prezintă riscuri atât pentru consumatorii de tutun cât și pentru nefumători. Nu există încă date suficiente pentru a cuantifica acest risc, nu sunt cunoscute nici efectele pe termen lung ale expunerii la emisiile toxice din țigara electronică”.⁶

ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII STIPULEAZĂ:

- Țigarele electronice nu sunt produse inofensive și trebuie supuse reglementărilor;
- Țigarele electronice sunt periculoase pentru cei ce le consumă și pentru persoanele din anturaj;
- Statele participante care nu au introdus interdicții vizavi de țigările electronice urmează să analizeze posibilitatea reglementării acestora ca și produse nocive,⁷ inclusiv cu interzicerea utilizării lor în localuri, în special dacă fumatul a fost deja interzis; interdicția categorică a publicității, promovării vânzărilor și sponsorizării.

Surse:

¹ National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. 2018. Public health consequences of e-cigarettes. Washington, DC: The National Academies Press. Available at: <http://nation-academies.org/hmd/Reports/2018/public-health-consequences-of-e-cigarettes.aspx>.

² Argentina, Brazil, Brunei, Cambodia, Ethiopia, Gambia, India, Iran, Lebanon, Macau, Mauritius, Mexico, Oman, Panama, Qatar, Singapore, Sri Lanka, Suriname, Syria, Thailand, Timor-Leste, Turkmenistan, Uganda, and Uruguay.

³ Australia, Chile, Hong Kong, Japan, Malaysia, Taiwan and Venezuela.

⁴ 28 European Union countries, Albania, Azerbaijan, Belarus, Canada, Cote d'Ivoire, Georgia, Guyana, Iceland, Israel, Moldova, Montenegro, New Zealand, Norway, Rep. of Korea, Saudi Arabia, Tajikistan, Tunisia, United Arab Emirates, and United States.

⁵ WHO FCTC COP8 FCTC/COP/8/10 Progress report on regulatory and market developments on electronic nicotine delivery systems (ENDS) and electronic non-nicotine delivery systems (ENNDS). Paragraph 25. https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/FCTC_COP_8_10-EN.pdf?ua=1

⁶ WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2019. Geneva: World Health Organization; 2019. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

⁷ Ibidem